

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 613
van **VERA JANS**
datum: 19 juni 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Geestelijke gezondheidszorg (ggz) - Ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen zijn in opmars, ook in de geestelijke gezondheidszorg. Ervaringsdeskundigen bewandelen een middenweg. Ze zijn geen cliënt, maar ook geen hulpverlener. Die bijzondere positie maakt hen uitermate geschikt om in dialoog te gaan met cliënten, hulpverleners, directie en patiëntenverenigingen.

In het decreet Geestelijke Gezondheidszorg (ggz) wordt erin voorzien dat meer met ervaringsdeskundigen wordt gewerkt. Ze krijgen zowel in de zorg als in het beleid een rol. Zo worden ze onder meer ingezet in de nieuwe herstelacademies die in oktober van start zijn gegaan en waar (psychisch kwetsbare) mensen samen met professionele hulpverleners én ervaringsdeskundigen aan zichzelf kunnen werken.

In zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 91 van 21 november 2018 deelde toenmalig bevoegd minister Vandeuren mee dat het Vlaams Patiëntenplatform (VPP) in 2019 de opdracht kreeg om een duurzame structuur op te zetten om de ervaringswerkers en ervaringsdeskundigen te ondersteunen.

1. Welke scholen, organisaties en verenigingen bieden de opleiding tot ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg aan? Graag een overzicht per provincie.
2. Waaruit bestaat de opleiding tot ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg?
3. Hoeveel personen hebben zich kandidaat gesteld voor de opleiding tot ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg? Graag een overzicht per provincie en per jaar.
4. Hoeveel personen hebben de opleiding tot ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg voltooid? Graag een overzicht per provincie en per jaar.
5. Heeft de minister er zicht op hoeveel personen met een opleiding tot ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg zijn doorgestroomd naar een betrekking of vrijwilligerswerk binnen de geestelijke gezondheidszorg of het beleid? In welke organisaties komen ze vooral terecht?

ANTWOORD

op vraag nr. 613 van 19 juni 2020

van **VERA JANS**

1. We onderscheiden verschillende niveaus van vorming en opleiding.
Het aanbod aan vormingen en opleidingen dient toegankelijk, gelaagd en gediversifieerd te zijn, om aan de noden van de ervaringsdeskundigen en de sector tegemoet te komen. Momenteel is er maar een beperkt aanbod aan vormingen en ook de geografische spreiding is momenteel nog beperkt.

(bron: Globaal Plan Ervaringsdeskundigheid, december 2018)

LAGEN	AANBIEDER	AANBOD
1ste laag A: Type: Cursus	UilenSpiegel	Ervaringskennis Ervaringsdeskundigheid
1ste laag B: Type: Doelgerichte cursus	UilenSpiegel	Patiëntvertegenwoordiger Art. 107 Begeleiden van groepen
	Similes	Familie-ervaringsdeskundige Familievertegenwoordiger
2de laag: Type: Vorming	VIVES/Hogeschool Gent-Kortrijk, Thomas More Hogeschool Antwerpen Universit�� de Mons	Oriënterend basistraject 1 jaar, vaste groep
3de laag: Type: Opleiding	CVO SSH-UCLL, Heverlee	Beroepsopleiding HBO5 – min. 3jr, Modulair

a) 1ste laag A = Cursus

Oudste bestaand aanbod (UilenSpiegel): Ervaringskennis, Ervaringsdeskundigheid

- Vanuit (ex)cliënten en leden
- Leuven (Occasioneel: Duffel, Brugge, Antwerpen, ...)

UilenSpiegel: Ervaringskenniswww.uilenspiegel.net**Doelstelling:**

- Persoonlijke groei en eigen herstel
- Het eigen levens-/herstelverhaal

Attestering: Attest (geen examens of portfolio)**Looptijd:** oktober – juni**Lesdagen:** 10 (10-17u)**Contact:** Wouter de Witte (wouter@uilenspiegel.net)**Locatie:** In-house bij de inrichtende organisatie**Max:** 15 personen/groep**Prijs:** gratis

b) 1ste laag B = Doelgerichte cursus

Bv. aanbod UilenSpiegel

- Patiëntvertegenwoordiger Art. 107
- Begeleiden van groepen

UilenSpiegel: Ervaringsdeskundigheid

Doelstelling:

- Persoonlijke groei en eigen herstel
- Het eigen levens-/herstelverhaal
- Inzet eigen ervaring voor anderen

Attestering: Attest (geen examens of portfolio)

Looptijd: oktober – juni

Lesdagen: 12 (10-16u)

Locatie: Leuven

Max: 20 personen/groep

Prijs: gratis

c) 2de laag = Vorming

Oriënterende basistraject - 1 jaar, vaste groep

- VIVES Kortrijk/HOGent
- Thomas More, Antwerpen (september 2020 zou de opleiding heropstarten in een programma over 2 jaren)

Sommige deelnemers nemen nadien een betaalde functie op in de geestelijke gezondheidszorg, anderen zetten zich vrijwillig in als ervaringsdeskundige.

VIVES Kortrijk - HO Gent: Basistraject Ervaringswerker in de ggz

www.vives.be/opleidingen/sociaal-agogisch-werk/bijbscholingscursus-basistraject-ervaringswerker-de-geestelijke

Doelstelling:

- Geen therapeutische doelstelling
- Inzet eigen ervaring voor anderen
- Werkveldverkenning en portfolio

Attestering: Certificaat voor de behandelde clusters

Looptijd: 1 kalenderjaar met start in januari

Lesdagen: 30 (op maandag)

Contact: rik@vvgg.be of

Mieke Brenning (VIVES) +32 473 67 24 70

Locatie: Gent en Kortrijk

Max: 16 deelnemers

Prijs: € 150 à 440

Thomas More Antwerpen: Oriënterend basistraject Ervaringswerker in de ggz

www.thomasmore.be

Doelstelling:

- Geen therapeutische doelstelling
- Inzet eigen ervaring voor anderen
- Werkveldverkenning en portfolio

Attestering: Certificaat voor de behandelde modules

Looptijd: 1 kalenderjaar met start in februari

Lesdagen: 30 (op donderdag)

Contact: geert.vanreusel@thomasmore.be en/of
veerle.jacobs@thomasmore.be

Locatie: Antwerpen

Max: 20 deelnemers

Prijs: € 190

d) 3de laag = Opleiding

CVO SSH Heverlee: HBO5-opleiding – Ervaringswerker in de ggz en verslavingszorg

www.cvo-ssh.be/opleidingen/ervaringswerker-ggz/

Doelstelling:

- Geen therapeutische doelstelling
- Inzet eigen ervaring voor anderen
- Beroepsopleiding
- Stagemodule(s) en examens

Attestering:

- Procedure aanvraag accreditering tot HBO5-diploma loopt
- In afwachting van deze accreditering: certificaat per geslaagde module
- Indien alle modules behaald: door werkveld erkend certificaat 'ervaringswerker in de ggz en verslavingszorg'
- Zodra accreditering effectief is: verzilvering certificaat naar het HBO5 Diploma 'ervaringswerker in de ggz en verslavingszorg'

Looptijd: voor alle modules 3 à 4 jaar (zelf in te plannen)

Lesdagen: Modules van 6 of 9 lesdagen
+ examendag (1 dag/week)

Contact: grace.verween@ucll.be

Locatie: Heverlee

Max: 20 deelnemers

Prijs: € 67 à € 115 /module (mogelijkheid tot sociaal tarief)

2. Er bestaat geen "standaard model" van ervaringsdeskundige. Elke ervaringsdeskundige is uniek, heeft een eigen verhaal en eigen persoonlijke grenzen van zijn/haar draagkracht. Een ervaringsdeskundige kan zowel ongeschoold als hooggeschoold zijn. Een ervaringsdeskundige kan na de vorming aan de slag gaan als buddy van een patiënt of familie of mee vorm geven van beleid. Een ervaringsdeskundige kan ook groeien in zijn rol. Daarom is het belangrijk om een waaier aan laagdrempelige opleidingen aan te bieden en blijft het belangrijk om na de opleiding coaching en begeleiding te voorzien.

Het is niet de bedoeling dat een ervaringsdeskundige met behulp van een opleiding een "professional" wordt in de medische wereld of een vakgebied. Het is wel belangrijk dat een ervaringsdeskundige leert omgaan met de eigen ervaringen in kader van eigen groei en herstel en deze ervaring in een breder perspectief kan plaatsen en de stem van vele patiënten kan vertolken die verschillende diagnoses hebben.

Daarnaast is het belangrijk dat een ervaringsdeskundige communicatief vaardig is om te praten met professionele zorgverleners, directie, maar ook patiënt en familie.

Veel ervaringsdeskundigen krijgen vragen rond rechten van patiënt, rechten van familie en waar ze terecht kunnen voor hulp. Daarom wordt in de opleiding ook aandacht besteed aan regelgeving en kennis over de sector.

- 3-4. Deze cijfers hebben betrekking op de opleidingen die door het Steunpunt Geestelijke Gezondheid worden georganiseerd.

Wegens modulair programma is er geen lineair programma in UCLL. Aantal startende studenten is niet weer te geven.

Er zijn geen cijfers beschikbaar over de opleidingen die door Uilenspiegel en Similes worden georganiseerd.

VIVES-HoGent	2015	2016	2017	2018	2019-20	TOTAAL
kandidaten	65	44	50	38	65	262
Gestart	18	19	20	19	21	97
Gestopt	7	5	3	4	5	24
Geslaagd	11	14	16	12	<i>Nog niet beëindigd</i>	53

50% studenten uit Oost-Vlaanderen, 50% uit West-Vlaanderen

Thomas More	2017	2018	TOTAAL
kandidaten			
Gestart	25	25	50

Gestopt	12	9	21
Geslaagd	13	16	29

Studenten allen uit de provincie Antwerpen.

UCLL	2018	2019	2020	TOTAAL
kandidaten				
Gestart	20	20	nvt	97
Gestopt	5	5	nvt	24
Geslaagd	2	3	<i>Nog niet beëindigd</i>	30

Geen informatie bekend over woonplaats studenten.

5. Ik heb geen zicht op het aantal opgeleide ervaringsdeskundigen die tewerkgesteld zijn in de geestelijke gezondheidszorg.

Ervaringsdeskundigen kunnen werkzaam zijn in diverse GGZ voorzieningen, zoals Psychiatrische Ziekenhuizen, Psychiatrische Verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen,.... Ze kunnen zowel ingeschakeld worden in een begeleidingsteam als op beleidsniveau.

Ervaringsdeskundigen worden ook tewerkgesteld in de herstelacademies, netwerken GGZ voor volwassenen,...

In 2019 werd een enquête gehouden bij afgestudeerden van de Vives_HoGent-opleiding. Er waren 31 respondenten. 7 van hen waren als betaald ervaringswerker aan de slag, 18 zetten zich in als vrijwillige ervaringswerker. Anderen oefenden een andere beroep uit dan ervaringswerker (4), 6 waren in progressieve tewerkstelling of hadden een invaliditeitsstatuut.